

MARCEL GROOT ZEVERT:

“Antibiogram geeft richting”

Hij heeft een visie die misschien nog het meest op ‘totaalboeren’ lijkt. Melkveehouder Marcel Groot Zevert uit Beltrum ging ruim 25 jaar geleden van de varkens naar de koeien, en nam gebruiken als hygiëne en verantwoord antibioticagebruik mee. Samen met zijn dierenarts Johan Mol van Slingeland Dierenartsen draait de veehouder aan de knoppen om de dieren zo gezond mogelijk te krijgen. “Het bedrijf moet een kringloop zijn, met een diergezondheid die beheersbaar is.”

Dat Marcel en zijn vrouw een melkveebedrijf konden gaan runnen, viel eigenlijk met het toeval samen. “We waren bedrijfsleiders op een varkensbedrijf in het noorden van het land, maar de bedrijven van onze beide ouders hadden geen opvolgers. Dus het liep even anders. Er lagen hier meer kansen.” Sindsdien, 1990, is het een goed lopend bedrijf geworden met inmiddels zestig melkkoeien. “Uitbreiden doen we nu niet, want we hebben zelf nog geen opvolgers.”

“Het bedrijf moet een kringloop zijn”

Meestal *S.aureus*

Uiergezondheid staat bij Marcel hoog in het vaandel, net als eigenlijk alle andere aspecten van diergezondheid. “Ons celgetal was vorig jaar 185.000 en is nu 153.000. Met Uiergezondheid Tankmelk krijg je inzicht in wie de boosdoener is. Hier is het meestal *S.aureus* waardoor het celgetal hoger is.” Dierenarts Johan valt hem bij: “Je hebt niet veel koeien met een hoog celgetal maar wel een paar met een heel hoog celgetal.” Marcel let daar wel goed op. “Van een hoog celgetal op zich merk je niet veel, maar bij zichtbare uierontsteking ga ik meteen behandelen volgens het bedrijfsbehandelplan.”

Sinds het verplichte selectief droogzetten is er voor Marcel niet zoveel veranderd. “Eigenlijk deed ik dat al. Als de koeien boven de norm uit kwamen zette ik ze met antibiotica droog. Ik heb het ook een tijdje helemaal niet gedaan, maar dat werkt niet.” Volgens Johan zijn de regels dan ook niet voor niets. “Je moet de ruimte gebruiken die er is. We evalueren hoe ze uit de droogstand komen, als het celgetal te hoog is, dan gaat er iets verkeerd.”

Bedrijfsgegevens:
VOF Groot Zevert en Klein
Falckenborg
Grootte: 60 melkkoeien
Sinds: 1990
Productie: ca. 8.000 kilo per koe per jaar
Celgetal: 153.000

Bedrijfsantibiogram Mastitis

Om nog gerichter te kunnen behandelen is Marcel begonnen met het Bedrijfsantibiogram Mastitis. De uitslag van het onderzoek geeft snel inzicht in de resistentie voor bepaalde antibiotica op een bedrijf (zie kader Bedrijfsantibiogram Mastitis). Marcel was geïnteresseerd en kaartte het aan bij Johan. "Het leek me een goed hulpmiddel." De dierenarts vond het een goed idee. "Voor ons is het ook belangrijk om het antibioticagebruik te onderbouwen. Zo'n uitslag geeft richting aan, ook hoe het met de resistentie zit op het bedrijf. Het is een goedkope manier en een goed begin, vooral op bedrijven waar nog weinig of geen individueel bacteriologisch onderzoek wordt gedaan."

In Marcells geval bleken de stafylokokken, waaronder *S.aureus*, gevoelig te zijn voor alle middelen. "Dit kunnen we inzetten als basis voor het bedrijfsbehandelplan", zegt Johan. "Maar ik pleit altijd voor individueel onderzoek, zodat je weet welke bacterie bij welke koe hoort. Voor aanpak en preventie moet je weten of

Dierenarts Johan (l) en veehouder Marcel (r) lopen elk half jaar het bedrijf helemaal na, en maken afspraken voor verbeteringen.

Bedrijfsantibiogram Mastitis

Het Bedrijfsantibiogram is de nieuwste innovatie van GD op het gebied van uiergezondheid. Het biedt deelnemers aan het abonnement Uiergezondheid Tankmelk of de eenmalige Uiergezondheidscheck, de mogelijkheid om naast inzicht in de mastitiskiemen op het bedrijf, ook inzicht te krijgen in de actuele antibioticagevoeligheid van deze kiemen op koppelniveau. De uitslag geeft een goede indicatie van de antibioticagevoeligheid voor de komende zes maanden: per gevonden kiem ziet u of de gevoeligheid voor een bepaald antibioticum goed, matig of slecht is. Hiermee levert het Bedrijfsantibiogram waardevolle input voor uw bedrijfsbehandelplan en helpt het u eerder het juiste middel te kiezen bij problemen met mastitis.

je een koegebonden of omgevingsgebonden kiem aanpakt." De dierenarts ziet zeker de toegevoegde waarde van het Bedrijfsantibiogram. "Het is een middel om in de gaten te houden of er een trend ontstaat. Als bij één van de kiemsoorten alle vakjes van de eerstekeuzemiddelen rood worden, dan moet je aan de slag. Dan gaat er een infectie rond in de koppel die je niet goed behandelt. Het past bij het huidige antibioticabeleid, dat je je best doet om zoveel mogelijk te verantwoorden wat je doet, van diagnose tot behandeling." Hij waarschuwt wel dat je niet op basis van de uitslag zomaar kunt overschakelen op een derdekeuzemiddel. "Maar het kan een signaal geven om gerichter individueel te gaan onderzoeken."

Hygiëne

Bij de varkens zijn ze al veel langer bewust bezig met het antibioticagebruik, vindt Marcel. Daar speelt hygiëne bovendien nog een veel grotere rol dan in de melkveehouderij. De veehouder nam die gebruiken mee naar zijn melkveebedrijf, met een indrukwekkende hygiëne volgens de dierenarts. "Dit is één van

“Hoe de koe erbij loopt is de norm”

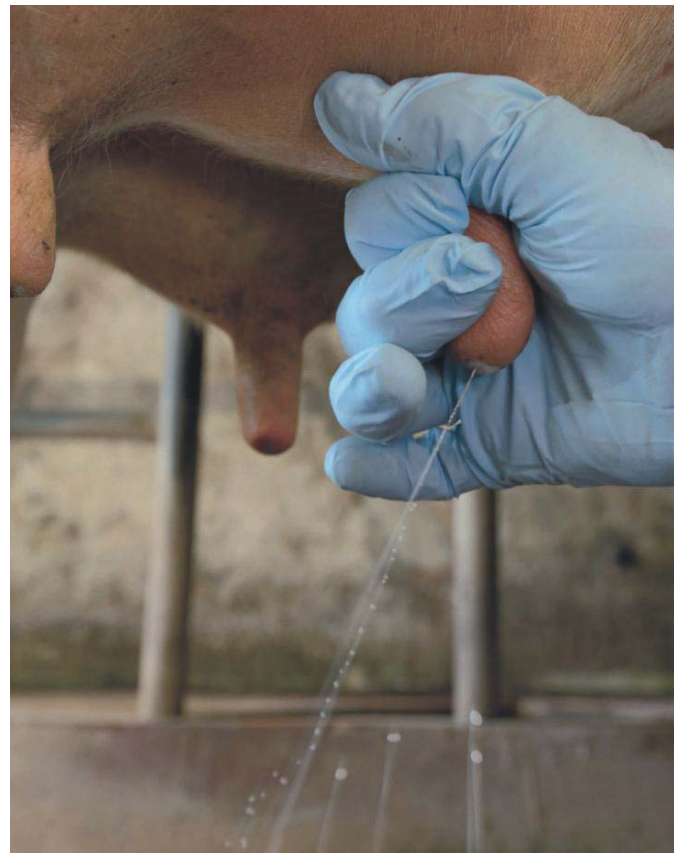
de reinste bedrijven van de praktijk. Je kan hier bij wijze van spreken op je sokken door het bedrijf lopen.” Voor Marcel vanzelfsprekend. “Je moet het gewoon bijhouden, ook bij de koeien. Als je ziet dat er één vies is, niet afwachten maar meteen even schoonspuiten.” Maar ook preventie van insleep is een speerpunt. “Ik begin altijd bij de kalveren, zodat ik niets uit de stal versleep naar de kalveren. Mensen die kalveren komen halen mogen niet de stal in. Eigenlijk is dat het grootste gevaar voor insleep, vaak komen die mensen op meerdere bedrijven op een dag. Dat hoort er ook allemaal bij, je moet denken aan hygiëne in het geheel.”

Afspraken

Twee keer per jaar komen alle erfbetreders bij elkaar om de resultaten te bespreken en een rondje door de stal te maken. Dat klinkt als een groot gezelschap, zegt Marcel, maar eigenlijk zijn dat alleen maar Johan en de voeradviseur. “We doen dat om

Het onderzoek van GD

Annet Heuvelink, onderzoeker R&D onderzocht de antibioticumgevoeligheid van kiemen. “We hebben op een groot aantal bedrijven herhaaldelijk monsters genomen, zowel tankmelkmonsters als melkmonsters van individuele koeien. Vervolgens hebben we de antibioticumgevoeligheid van verschillende kiemen die we uit de monsters hadden gekweekt bepaald en die onderling met elkaar vergeleken. Uit de analyse bleek dat we op basis van de gevoeligheid van bacteriën uit de tank iets kunnen zeggen over de gevoeligheid van bacteriën die mastitis kunnen veroorzaken. Die overeenkomst is niet alleen een momentopname, maar geldt voor een langere periode.” Het Bedrijfsantibiogram zegt iets over de gevoeligheid voor het komende half jaar.

een beeld te vormen van de situatie op dat moment en te bespreken waar Marcel op dat moment mee zit”, legt de dierenarts uit. “Vervolgens maken we afspraken om een bepaald onderdeel te verbeteren. De vorige keer was dat bijvoorbeeld de klauwgezondheid. Marcel laat nu in plaats van twee keer per jaar maandelijks een klauwbekapper komen”, vertelt Johan. Tot groot genoegen van Marcel. “Dat scheelt zoveel. Anders was het altijd één dag gestress en paniek onder de koeien. Nu pik ik er zo’n tien uit die bekapt worden, dat gaat veel rustiger.”

‘Totaalboeren’

Wat de algehele diergezondheid betreft is Marcel stellig: “Een bedrijf moet gesloten zijn, met een kringloop van eigen dieren. Dan blijft de diergezondheid beheersbaar.” Op zijn gesloten bedrijf kijkt hij bovendien goed naar zijn koeien. “Voor mij is hoe de koe erbij loopt de norm. Of ze te dik is of te mager.” Want een te dikke koe wordt eerder ziek, valt Johan hem bij. “Die heeft meer kans op slepende melkziekte, wat leidt tot een weerstandsdip. En zo is ze weer vatbaarder voor mastitis.” Marcells visie is er dan ook één van iets als ‘totaalboeren’. “Diergezondheid is een complex iets. De cirkel moet goed aansluiten, want alles hangt samen.”